

„ვაზისის“ საერო-სამეცნიერო აკადემია ახლადარჩეულ

თვითმართველობას დიდი ნიპოლამის ცხოვრება და მოღვაწეობა შეასრულობონ აკლია ქვეყანას უფრობელი საქმის კაცი, რომელმაც დროს საუკუნით გაუსწოო.

თიბის მოგვარემ, ახლობელმა და მე-
გობარმა უერონ შუბითიძემ.

გთავაზობთ წერილებს ვაჟა შუბი
თიძის წიგნიდან „ნიკო ნიკოლაძე”

* * * * *

ნიკო ნიკოლაძის შეხედულება-
ნი პოლიტიკურ პარტიებსა და
ლიდერებზე

პოლიტიკაში მთავარია ენერგია, როგორც მოქმედების გეგმის შესაძლებად, ისე მისი განხორციელებისათვის. ენერგია პი, ცნობილია, ძნელად შესანახია, მაგრამ ადგილად გასანიავებელი. ადამიანზე საჭიროა იმსჯელო არა მისი განხრასვისა და მისწრაფების მიხედვით, არამედ შედეგებით. (ნიკო ნიკოლაძე) ნიკო ნიკოლაძეს, რომელიც მიზეული იყო „მსოფლიო მასშტაბით აზროვნებას“ (გ. ქიქოძე), ძალზე საინტერესო შეხედულებები აქვს გამოთქმული პოლიტიკურ პარტიებსა და ლიდერებზე, მათ როლზე საზოგადოებაში, მათ ნაკლოვანებებსა და სისუსტეებზე. ეპროპაში სწავლისა და იქ არცეთუ სანმოქლე მოღვაწეობის პერიოდში ნიკოლაძემ კარგად ჩაიხედა ეპროპის და, მაშინ ყველაზე მოწინავე ქვეყნის, საფრანგეთის პოლიტიკურ ცნოვებაში.

საქართველოში ჩამოსულმა და
აქაური რეალობის შემხედვარე
ნიკოდ უმაღლ ჟამნია მთელი რიგი
განსხვავებები გარობულ და რუსულ
პოლიტიკურ სისტემებს შორის (სა-
დაც შედიოდა საქართველო იძუ-
ლებით). პირველი თვალშისაცემი
სხვაობა იყო ის, რომ საფრანგეთში
პეტარება თავისუფალი აზრი, სხვა-
დასხვა საწინააღმდეგო შეხედულე-
ბანი და ქმედებანი, ჩვენთან ეკი “
ის ნაკლოვანება გვჭირს, რომ თი-
ოთვეულს ჩვენგანს უნდა, რომ ყვე-
ლა დანარჩენი მისივე კალაპოტზე
ჩამოსხმული იყოს, მისივე ხასია-
თი პეტარება, სასსავით ფიქრობებს,
ყველაფერზე და ყველაფერში მის
მხარესად მოქმედებდებს. ეს შეუძ-
ლებელი და უსარგებლო, თითქმის-
სავნებელი, საქმეა” - ანუ ადგი-
ლი პეტარ განსხვავებული აზრის
მოუთმებლობას და მისადმი უპა-
ტივცემულობას, რასაც პირდაპირ
მივყავართ ავტორიტარიზმისაცენ.
თუ განსხვავებული აზრები უნდა
იყოს, მაშინ ლოგიკურად, საზოგა-
დოებაც სხვადასხვა პარტიების-

გან უნდა შედგებოდეს და არ ერთი პარტიისაგან, თუნდაც ქვეყანა დაპყრობილი იყოს და დამოუკიდებლობისათვის იმპროდენს. ეს საჭიროა საიდო აზრის გასამარჯვებლად, თორებ მთავარ, ეროვნულ საკითხები უკეთა პარტიის წარმომადგენლები ერთი აზრის უნდა იყენენ - მიაჩნდა ნიკოს: “განა ამ სტრიქონების დამწერი უკეთაფერში ეთანხმება, მაგალითად, გ. წერეთელს, ილ. ჭავჭავაძეს, აკ. წერეთელს ან ს. მესხეს? - წერდა იგი, - ან განა ესენი უკეთაფერში ეთანხმებიან იმას?

არა, ზოგიერთ საქმეში, ზოგიერთ
კითხვებზე ჩვენ სხვადასხვა აზრისა
ვართ, მაგრამ ჩვენ საზოგადო მიზა-
ნი ყველას ერთ და იგივე გვაქვს
და უნდა გვპონდეს. ამ საზოგადო
მიზანს ჩვენ უველანი, ჩვენი ძალი-
სა და ცოდნის მიხედვით, ერთგუ-
ლად ვემსახურებით და ოუ წვრილ-
დან აზრებში, წვრილმან საგნებზე,

გაზეთის რედაქცია გთავაზობთ წერილების სერიას ნიკო ნიკოლაძის ცხოვრებასა და მოღვაწეობაზე ვაჟა შუბითიძის წიგნიდან, ავტორს გამოსაცემად მზად აქვს რამდენიმე ტომი ამ ბუმბერაზე პოროვნებაზე და ელოდება სპონსორებს. ასეა ყველაზე, ყოველ შრომაში, უიმისოდ შრომა და ერთად საქმის წაყვანა შეუძლებელია”. ნიკო ნიკოლაძე პარტიის, სხვადასხვა საზოგადოებრივი

იმედია, ქვეყანაში და ფორმულ ად-
მოჩნდებიან ადამიანები, რომლებიც
მონაწილეობას მიიღებენ ამ მართ-
ლაც საშვილიშვილო საქმეში, რათა
თაობებს პქნედეთ შესაძლებლობა
გაეცნონ დიდი წინაპარის იდეებს,
შეხედულებებს, პრატიკულ მოდ-
გაჭრებას, საზოგადოებრივ პოლი-
ტიკურ და ეკონომიკურ ასპარეზე.

სტუდენტის უმასპინძლა ვაჟა შეგი- ახ ათაბაძებს. ათასიც რომ იხტუ-
ნაოს ამ პაიკმა, ათასიც რომ თა-

„ევროპულ სახოგადოებაში, - თვლილი ნიკოლაძე, - ასე იოლად ავტორიტეტის მნელად თუ ვინმე მოიხეხვდეს. ევროპელთავის მათ პოლიტიკური დიდერები (ბეჭადები) ახლო ნაცნობი არიან ჯერ კიდევ ბევრად ადრე მათ განდიდებამდე. ისინი იძულებულნი არიან სახელი და ნდობა ნაბიჯ-ნაბიჯ მოიპოვონ და მხოლოდ მათი ნიჭის, იდეალებისა და ხასიათების საერთოდ აღიარებული უპირატესობა უქმნით შესაძლებლობას ხელი მოპირობ მმართველობის საჭეს. ნიკოლაძის თქმით, სახელის მოხვეჭისაკვენ რომ გზა გაიკაფონ და თანამემუდეოთა ნდობა დამისახურონ, ისინი აუცილებლად უნდა ეხმანდონენ თითქმის ყველა იმ საკითხს, რაც მათს თანამედროვებს ადელვებთ; მათვის აუცილებელია, შთაბეჭდილება მთახდინობ ხალხის გონებასა და გრძნობაზე თავიანთი შეხედულებების ორიგინალობითა და სიღრმით, თავიანთი გადაწყვეტილებათა სისწორითა და აზრიანობით. ასეთი ამოცანა ადვილი გადასაწყვეტი არა იმ ქვეყნებში, სადაც კველასთვის ერთნაირადაა გადებული კრიტიკისა და მოღვაწეობის სარიცხვის კარი და სადაც საჯარო, საზოგადოებრივი მსჯელობა დღის წესრიგში მდგრომი საკითხების ირგვლივ სახელმწიფოს ყველა უნარის ქონება და მოხერხებული ძალების თავისუფალ და შეუზღუდველ მეტოქებას ქმნის. ასეთ დროს, - წერს ნიკოლაძე, „ადამიანს სრულიად განსხვავებული ნიჭი და ნებისყოფა უნდა გააჩნდეს, რომ ასეთი ბრძოლა გადაიტანოს და ზედამიზე ამოცურდეს, იყოს უკეთესი უკეთესთა შორის, ეს ბრძოლა მიმდინარეობს საზოგადოების თვალწინ, რომელსაც შეძლია დაკავირდეს მებრძოლთა გულისწადილს, ხერებს და ხასიათებს. საზოგადოებას - მის დასახმარებლად გამოშვებული აურეობით საინტერესო ამოცანისა

გამოცემა - შეადგინ ლიტერატურის

**ქალაქის მოსახლეობას უდინებელი იშოგას რას აკათადას ხელისუფლება ფოთის განვითარებისათვის
ახლადარჩეული მერი გოჩა პურდლელია მედიის ღარმოშადგენელების შესვდა**

საზოგადოებასთან ურთიერთობის აღდგენაში, ხელისუფლების საქმიანობის საჯაროობის უზრუნველყოფაში მედიას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს, როგორც დემოკრატიის მთავარი ინსტრუმენტის, სამწუხაროდ, ყოველთვის სათანადოდ გერაფია აფასებენ ამ პრიორიტეტს და ამომორჩეველთან ურთიერთობის ეს საუკეთესო საშუალება არ არის სათანადოდ გამოყენებული.

ახლადარჩეული მერი გოჩა
კურდღელია ეტყობა სხვაგვა-
რად უკურებს ამ მეტად მნიშვნე-
ლოვან საჭითხს - მედიასთან
ურთიერთობას და კარგად ეს-
მის მისი როლი ქალაქის სა-

შემდგომი სრულყოფისთვის
სტრუქტურულ და საკადრო
ცვლილებებზე, თუმცა, აღნიშ-
ნა, რომ ყველას დამსახურე-
ბა იქნება გათვალისწინებული,
რამეთუ მთავარი ადამიანებია
თავიანთი საჭიროებებითა და
პრობლემებით.
უკრალისტები დაინტე-
რესდნენ ქალაქის ნავსადგურის
საეჭვო ვითარებაში გაყიდვით,
რასაც ხელი შეუწყო ადგილო-
ბრივმა ხელისუფლებამ და რაც
უდიდესი დანაშაულია. რამდე-
ნად შესაძლებელია საზღვაო
კარიბჭის აღდგენა, ახალი პორ-
ტის მშენებლობა, მათ შორის
მუნიციპალური ნავსადგურის.
ასევე ითქვა ანაკლიის პორტის
ზეგავლენაზე. კონკურენციაზე
როგორც მერმა აღნიშნა „მა-
ერსკი“ მსოფლიოში ცნობილი
უძლიერესი კომპანიაა და მისი
„დაჩაგვრა“ არაა იოლი საქმე.
მან ასევე აღნიშნა, რომ ჩი-
ნური კომპანიები გეგმავენ
ახალი ტერმინალების, შე-
მოვლითი გზების მშენებლო-
ბას. ანაკლიის პორტის მშენე-
ბლობაზეც ფოთის ნავსადგური
იქნება მთავარი მიმწოდებელი.

ଶ୍ରୀମତୀ କମଳାର ପଦ୍ମନାଭ ମହାନ୍ତିରୁ

როგორ უყვრებს ჟურნალის-
ტების კრიტიკას? - მერმა უპა-
სუხა, რომ იგი აფხიზლებს და
ხელს უწყობს ვითარების ობი-
ექტურად შეფასებაში.

ქურნალისტებთან შეხვედრებს
ექნება სისტემური ხასიათი,
რათა ისინი რაც შეიძლება მეტ
ინფორმაციას ფლობდნენ ქა-
ლაქში მიმდინარე პოლიტიკურ
და ეკონომიკურ პროცესებზე.
რაც უზრუნველყოფს მოქა-
ლაქეთა ჩართულობას და მო-
ნაწილეობას ახალი პროექტებ-
შის განხორციელებაში.

თავის მხრივ ჟურნალისტებმა
აღნიშნეს, რომ ახალ მერს ექნე-
ბა მხარდაჭერა მუნიციპალიტე-
ტის საქმიანობის ობიექტურად
გაშუქებაში. ხელს შეუწყობენ
ქალაქის საზოგადოების ერთი
მიზნისთვის - ქალაქის კეთილ-
დღეობისათვის გაერთიანებაში.
თუმცა, იქნება საქმიანი კრი-
ტიკა და არა უსაგნო ინტრიგა,
როგორც ეს ხდება უმეტესად
დღევანდელ მედიაში.

გამოვიდა ახალი ნიგნი

ქართველთა და ავსებთა ურთიერთობისა და სიყვარულის აღმატების მოწოდილი
,,კუნძული სოხუმი”

ქართულ პროზას კიდევ ერთი
ახალი წიგნი შეემატა „კუნძული
სოხუმი”, რომელიც ეკუთვნის ჭა-
ბუკი ქოიავას კალაპს, იგი თხე-
მით ტერფამდე გაჟღენთილია იმ
ტეივილითა და ნოსტალგიით, იმ
სიყვარულითა და იმედებით, რო-
მელსაც აფხაზეთი პევია-საქართ-
ველოს ერთ-ერთი უმშვენიერესი
აქტება, რომელსაც თვითონ აფხა-
ზები და ოსებიც კი „საქართვე-
ლოს თაიგულს“ ეძახდნენ. აფხა-
ზეთი კოლხური მიწაა, ქართული
ტრადიციებით და ზემო-ზეულებე-
ბით, თავისი სიწმინდეებით, თა-
ვისი ლამაზი, თვალწარმტაცი
ბუნებით გამორჩეული, ასე რომ

ის რაც აფხაზი და ქართველი კაცისთვის დამახასიათებელია, და კოლეგებს ოდითგანვე ძვალრბილში აქვთ გამჯდარი-ეს დედის კულტია, რაც თვალსაჩინოდ გამოკვეთილია ნაწარმოებში. არცად გასაკვირი კოლხი კაცისთვის, რომელსაც ბავშვობისა და სიჭაბუკის წლები ფოთხა და სოხუმს შუა გაუტარებია და რუსულ ჯარშიც უმსახურია, დედის მონატრება ასე აეწეროს: „შენ რწმუნდები, ამბობს ავტორი-ყველა ჯარის კაცისთვის მხოლოდ ერთი ადამიანი არსებობს ისეთი, რომელიც მუდამ და მოუთმენლად მოელის მას, თუნდაც მოელი ცხოვრება სამხედრო სამსახურში გაატაროს და სწორედ ეს ადამიანი დედა, მიწიერი ქალღმერთი, შეჩემული ორწლიან ლოდინს, იგივე მონატრებით და დამისთვევებით.

წიგნში წინა პლანზეა წამოწეული ქართული პეროიპული სული, რაინდობით და თავგანწირვით გაჯერებული, რომელიც დღესაც შერჩენიათ თანამედროვე კოლებს: თავგანწირვა მამულისათვის და განსაცდელში მყოფი ადამიანებისათვის, რომელიც ავტორის აზრით არცერთ ერს არ შეუძლია. დიახ, ასე რომ არ ყოფილიყო დავით მეფე დიდგორს ვერ მოიგებდა მცირერიცხოვანი ქართველებით და არც „ძლევაი საკურველი“ ერქმეოდა მას. ჟიული შარტაგას გმირობა და აფხაზეთის ომში დაღუპულ ვაჟაპატარის გმირობაც კმარა მაგალითისთვის. ნამდვილი ქართველისათვის უცხოა გულგრილობა „სხვისი ჭირის ღობეს ჩხირის“ პოზიცია. განსაცდელში მყოფი კაცის ვეხებზე დაკიდება. „სად არის სახანძრო, რატომ აგვიანებს, მიშველეთ, ყვიროდა რუსულად თეთრთმიანი დაბალი ტანის ქალი და ნერვიულად მიდი-მოდიოდა.“

აქ ეღვის სისწრაფით იცვლება
მოვლენები და დიალოგები, აგრო-
რი კარგად ავლენს პარალელს
მშობლიური ქალაქის ადამია-
ნებსა და პიროვნებებს შორის.

„ხედავ ზაზა... ასეთი რამ ჩემს
ქალაქში-ფორთში რომ მოხდეს,
დიდი და პატარა აწრიალდება,
ერთმანეთს დაასწრებენ ხანძრის
ჩაქრობას აქ კიდევ დგანან და
სეირს უყურებენ. აინტერესებთ
რა მოხდება”. ზაზას რაინდული
თავდადება ვიღაც უცხო ეროვნების
ადამიანისათვის გამოკვეთი-
ლად აქვს აღწერილი აგტორს:

ნაწარმოებში წინა პლანზეა წა-
მოწეული მეგობრობა-ჭირსა და
ლხინში ერთად დგომა. ავტო-
რი ძალზედ ლამაზად აღწერს
სოხუმში გატარებულ სტუდენტ-
წლებს, კილასურთან მდებარე
სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტ-
ში ერთად რომ გაუტარებიათ.
იმ ლამაზ სიყვარულზეც საუ-
ბრობდნენ, უცებ რომ მოვარდება,
წაგლევავს და მაინც ლამაზია
სოხუმი - მაგნოლიისა და კვიპა-
როსის ტოტებში ჩაფლავთ. წიგნ-

ნაწარმოების სათაური „კუნძული სოხუმი“ იქნება ვინგეს უცნაურად მოეჩვენოს, სანამ მას წაიკითხავდეს. იგი არარსებული სოხუმია-სიზმარში ნანახი, იქნებოცნებაც ახალგაზრდა სტუდენტი ბიჭისა შეყვარებულთან ერთად რომ დასახლებულა.

ნაწარმოებს წითელი ზოლო
ვით გასდევს ქართულ-აფხაზური
კონფლიქტის მოსალოდნელო-
ბა. 90-იან წლებში „ადამიანის
პროცეციონებას რა უნდა, რამდე-
ნია ბოროტი ადამიანი“-დასძენს
ავტორი-იცი ჩვენს ირგვლივ პირ-
ველი ტყვია თუ გავარდა მერე
შეჩერება მნელი იქნება, (თითქოს
იწინასწარმეტყველა ავტორმა).
ჩვენი ზღაპრული სოხუმი ცეცხ-
ლის აღში გაეხვევა, განადგურ-
დება, განანგდება, არა, დმერთმა
ნუ ქნას, აქ რა უნდა ომს, მაშინ
უკელა დატოვებს სოხუმს, წავალთ
ჩვენც, ჩვენი კურსელებიც დაი-
ფანტებიან, ის ნაღდი აფხაზები
და ქართველებიც წავლენ, ვისაც
საუკუნეებია ნათესაობა და მეგო-
ბრობა აკავშირებს, მაშინ სოხუ-
მი დაცარიელდება და ქალაქი კი
არ იქნება, არამედ კუნძული, უკა-
ცრიელი კუნძული. სოხუმის და-
ცარიელებას ავტორი იმდენად არ
დარღობს - მას უცხო ტომთა შე-
მოსვლა და მათ მიერ აფხაზეთის
თანა უთორების აშინაა.

დასაცემოების კინია. ნიჭიერმა მწერალმა ჭაბუკი ქოიავაშ არაერთი ლექსი და მოთხოვნა უძღვნა აფხაზეთის ოქმას. ის ხომ ჩვენი მარადიული ტკივილია, ჩვენი უსიამოვნო ტკივილი, სადაც მას სტუდენტობის საუკათხესო წლები გაუტარებია, „ხოსუმში ისევ საფლავებს თხრიან“. „შვილმკვდარ ქალივით გაკიცის ჭოტი“.

წიგნში მრავლადაა ჯანსაღი
იუმორი და მხატვრული სახეები,
რომელიც ესოდენ დიდ ლაზათს
მატებს ნაწარმოებს: „ზღვაზე ნა-
ხავარ კანძლობში შეჭრილი კათა

„აბრა” ულურჯესი კამპამა ზღვას,
სადაც მუდმივად სრიალებენ კა-
ტერები, ბასკატები და ფრეგატები”,
ან „გმნობ, რომ გალაქტიკური
დედოვნათი, ჩვენ რომ უბრალოდ
პლანეტა მზეს ვეძახით, მართლაც
მსოფლიოს პირველი და დიდი სა-
ოცრებაა, კარგად აცნობიერებს
რომ, ჩვენს ირგვლივ მწვანედ
აფეთქებულ გარემოს სიყვარული
და მოფერება სჭირდება, რადგან
დმერთმა ნუ ქნას ნახშირორჟან-
გისა და უანგბადის გარე -
შე დარჩეს.

ასხალი წიგნის გამოხენა ლიტერატურული შირვანი თითქმის ყოველთვის დაკავშირებულია განსაკუთრებულ მოვლენასთან, ჭაბუკი ქოიაგას ამ ნაწარმოებში აფხაზეთის თემაა წამოწეული. მწერლის მიერ დახატული ზღვის პეიზაჟებია, იქ არსებული რესტორანის „ბახუსი“ დამშვენებული ქრიზანთეგმების ყვავილებით, ცისარტყელას ზეციურ შვიდფერს რომ მიესადგება მაგიური მიმზიდველობით, იმ ჯადოსნურ საგნებს გვანან, თვალს რომ გჭრიან და მთელი სიცოცხლის მანძილზე გიხმობენ. აფხაზეთი მწერლის ტკივილია, როცა სიმართლეს ძალმომრევობა აკანონებს.

„ო, აფხაზეთო, ბევრი კარგი
მოყმის გაძლევო,
ამორძალიხარ მკარდმოჭრილი
“საქართველო”...

უსაფაროებებიდ ...
(შ.ნ.შნიანიძე)
ჩაგვესმის პოეტის დადადი
ყურში. ნაწარმოებში არსებული
სიუკეტები ერთხელ კიდევ შეგვახ-
სენებს აფხაზეთის-საქართველოს
ამ ძირძველი კუთხის დაბრუნების
აუცილებლობას, რაც მხოლოდ
მშეიღობიანი დიალოგით მიიღე-
ვა - ქართველი და აფხაზი ხალ-
ხის სიყვარული რომ უდევს სა-
ფუძვლად.

მამულისადმი ერთგულება, ერთად დგომა და სიყვარული გადაგვარჩენს მხოლოდ.

የፌ. ዝጋጀዎስ

**ფინანსურის მიზანის დაწესებულების შესახებ
ისტორიკური თავაზ ლაშაპიძეს, ფილოლოგის ევგენიარეგათა ღონიშობის მუნიციპალიტეტის /ერთი ექიმის შესახებ/**

ბატონებო, გავეცანი თქვენს წერილს: „გაზეთიკოლაძის გზით” (9,263) 27 სექტემბერი 2017-ის რედაქტორის სახელზე. სიმართლე გითხრათ, არც კი გაბაჭვირებია, რომ ჩემს წერილს „საქართველოს საბენიეროდ დღემდე, შემორჩენილი ეგრულ-ლაზურ-ხანური ტოპონიმების ესახებ”, გარკვეულ წრეებში, (განსაუთრებით აღმოსავლეთში) მკვეთრად ამაღლიანებელი და უარყოფითი ეფაქცია, რომ მოყვებოდა.

კოველი, ორ გთვალისწინებას გაახილა
იმავისი, ისტორიული-იძიულებული ფეს-
ტი, რის შესახებ პარივცემული მკით-
ხვდი აღნიშნულ წერილშივე შეიტყობს
რეზულტატთან და თავად გამართების
ბივექტურ დასკვნას. ოქვენ პი, როგორც
ავად გვაუწყებთ, როგორი დიდი სი-
მაფიის გრძნებით ხარისხის განწყობილი
ვენი წარსულის, ისტორიული ერთო-
სი მიმართ და ამასთან დაბავშირებით,
ოგენავთ, ქართველი მეცნიერების-ს.
იყვას, რ. რამიშვილის, გ. ხორანაუ-
ლის, გ. კორანაშვილის, ჯ. გვასალია-
ს და სხვების მეცნიერული დასაბუ-
რებების მეცნიერული დასაბურ-
ები მეცნიერულ-ზანურ-ჭანურ-სვანური
ეროვნობის არსებობის შესახებ, (დ-
ოსავლეთ საქართველოს მიწა-წყალზე,
აენა სოფლიდან მოკიდებული ქვემთ
ართლამდე და კახეთ-კერეთ სოჭოთ-
ი).)

მივყვეთ აღნიშნული ტოპონიმების
ანთარტიკას თანმიმდევრულად.

ასევე ძალზედ დამატიქტრებელია ოქენეს მიერ გამოთქმული კარაული ფორმებას შეპარვით მტკიცებულების განამარტებას „რაც „შობილის სულისა-გან ნიშავს“. აშენად წინააღმდეგობაში მოდისართ, რატომ აძლევთ სხვა ენას (სპარსული) უპირატესობას? ვიდრე, ჩვენს, წინარ მშობლიურ ენას!!! ასევე, თქვენ შენიშვნა ვთ ... საშური სახელმწოდებით ცხობილი და დასახლებული ადგილებია (ქალაქებია თურქეთისა (კაბადოყაია) და ესპანეთი (ბასკეთი)). გამოჩენილი გერმანელი მეცნიერი ვილჰელმ პუბლობი, რომელიც ბასკური ენის კვლევის სფეროში მივიღდა იმ დასკავილმაც, რომ „პირინეების იტალიის, ხელობაშუა ზღვის, ეგეოსის ბალკანიის, საბერძნეთის, მცირე აზიის ინდოეთის, ალეუსტრიისა და კავკასიის პირველი ავტოქტონური მოსახლეობა იყო იძერიული, რომელსაც ქონდა ერთი ენა და მრავალი სხვადასხვა განშტოებები და ეს ენა, გაირჩეოს მეტობებით გახდეთ მეგრულ-დაზურ-სვანურ-ჯანურ - ზანური. აქვდან დღემდე შემორჩენილია აღნიშნულ ტერიტორიებზე მეგრულ-დაზურ-სვანური სახელმწოდების ტონის საქართველოში და რა თქმა უნდა მათ შორის საქართველოში.

თქვენ ასევე აცხადებით: „...ხაშურის მთიანეთის მიმართ შუმერების პატივისცემა იმდენად დღიო იყო, რომ ამ გარემოებამ ასახვა პოვთა მათ ჰიმნებში. ლაპარაკია მზის დმერთზე, რომ კოსმიური მზე თავის პირველ ამოსვდამდე წინასწარ გზავნის ნაშეირს ხდოს (მზის ხდო). ხაშურიდან გამობრწყინებული ლობმა-ვოთ მოხმიანება. არაფერზე მიგანიშნება შუმერების ეს პძნებით თუ კურდინიბით აროვ. ზ. კიკნაძეს, რომელიც აღნიშნავს რომ შუმერების ხე-ტე შემოქონდათ მეზობელი თუ შისეული მთიანეთიდან, ხადაც მრავლად მოიპოვებოდა იგი”. აქ პროფ. ზ. კიკნაძე აღნიშნავს და არა განმარტავს: „შუამდინარეული ცივილიზაციი იცხობს ხაშურის ხახლობელი გეოდინამიურ მთიანეთს“. ასევე, „ხაშურულ-აქადურ დექსიკონში განმარტებულია როგორც შუმერულიდან შემოსული სიტყვა და ნიშნავს რადაც არომატულ ხეს, კვიპაროსს, კედარს“ აღნიშნავს და ლევანი. პატივცემული და ლევანიც „აღნიშნავს აქადურ დექსიკონში განმარტებულია განმარტებულ „ხაშურუს“, რომ ის ნიშნავს რადაც არომატულ ხეს, ხადაც ასესენებს და არა განმარტავს, (მდაშე წყლის მარილი). რაც შეეხება შუმერების მიერ შექმნილ ჰიმნებზე, ხადაც ასახვა პპოვა „ხაშურმა, ლაპარაკია მზის დმერთზე, მზე, მარადიფული სუბსტანცია-მამადემდერთი! მიისი პირებლნაშეირი არის მისგან შობილი ხაშური-დან გამბრწყინებული ლომივით მოხმიანები ნიშნავს შობილს სულისგან. ლომი იგივე მზე-ბორჯლალო მარადიფული სუბსტანცია, ხოლო მოხმიანე არის პირი, სიტყვა დვითის, აი ასეთი გაბლავთ ამ ჰიმნის განმარტება „ხაშური“-ს პატივცემის ნიშნად და არა „მდაშე წყლის მარილის საბაზივცემულოდ“. სულ ხასაბას მიერ „ხაშური“-ს განმარტებას აქვს სულ სხვა დატვირთვა, რასაც აუცილებლად ჩავწევდები. თქვენი კურადღება ასევე მინდა მივაპყრო აქადურ დექსიკონში განმარტებულ „ხაშურუს“-ზე რაც ნიშნავს არომატულ სუნის შექნ ხეს, კვიპაროსს, კედარს, რომელიც განასახიერებს მარადიფულ-ს-მსგავსი პალმის ხისა. არომატიფული სუნის ქმო-

ნე კი მიანიშნებს ახალს, წმინდას, სულისგან მოგერილს. თქვენს მიერ, ასევე მოყვანილი აღლიო ქობალიას მეგრულ-ლექსიკონში განმარტებული ხაშური. რაც ჩი ზნავს „დვინის ქავ, გამჭვევა- და ნალექი, ქვევის კეველები ხასარში რომელიც რადიკალურად განსხვავდება სულხან-საბა ორბელიანის, „ხაშური”-ს განმარტებისაგან: „მლაშე წყლის მარილი”. რაც ჟექება აღიო ქობალიას „ხაშური”-ს განსარტებას თუ მას სიღრმის ესეულდა და გაწვდებოთ მივიღოვართ ხოეს ანაში, სადაც ნორე პირველმა დაწურა კურენი და მოთავსა თიხის ჭრეჭლები, რაც ნიშნავს ახალ სისხლზე, უწებას მაცხოვრის შობაზე. ქვევრის ეპდელზე გაქავებული კურნის ნალექის განმარტება მისი არ სრულდება, მას აღადზედ მნიშვნელოვანი და ხაინგერე-სო გაგრძელება აქს, მაგრამ ეს ოემის სხვა საკითხია...
2. რიკორულა, რაც ჟექება აღნიშნულ ტოპონიმს, როგორც სხვა დანარჩენი ტოპონიმებია აღმისქნელ რაობას ნიშნავს. დამტანებით, კუველმათგანის აქს თავითი მიზნობრივი კავშირი რის გამოც ისინი დებულიობენ თავის შესატვის სახელწოდებებს, რასაც თქვენს მიერ მოყვანილი წყაროების განმარტებებს ვურ გავიზიარებ, რომ ადნიშნული ტოპონიმი, „რიკორულა” გრძელებით მიმდინარეობს აზრით უნდა იქნას გაგრ-

„რიკორთ“-ბეჭოშვილის განმარტებით

ნიშნავს „რეობს“ ხოლო გოლოოსართი მტკვარს, რისგამოც მას ეწოდა არაგვი,

დოშვილის „,რტა-ას. „რიკოთულა“-ს ეტიმოლოგია მომდინარეობს ძველ ქარული ხინიადა და ის პირდაპირ ჟესატყისება აღნიშნული ტერიტორიის გეოგრაფიულ მდებარეობას - უდელტეხილს. მოდით ეხლა განვმარტოთ - დეტალურად „რიკოთულა“: „რ“ იგივე „რე“, რაც ძველმეგრულიდან-ქართულად ნიშავს „არის“, რომელიც სრულყოფილს ხდის „რიკოთულას“ რაობას, ხოლო „იქ“ იგივე „ექ“ ნიშავს, მაღლობ ადგილს, გადასახვდელს, (უდელტეხილს). „ულა“ კი ნიშავს წასკლას, სკლას. ამასთან დაკავშირებით ოქენ მოიშველიერ აღ. ქობალიას და პ. ჭარიას განმარტებას. „ულას“ დაკავშირებით, რომელიც განმარტებული აქვთ: „სვალა“, „დინება“, „დღანა“, „გვალი“ „წასკლა“, „წავალ“ - ოქენზე ნათქამი: „ციცი მწამს ბოლო მაკვირვებს“. თუ „ულა“ „წასკლას“, „სკლას“ ნიშავს, რატომ მიდიხსარო საკუთარი თავის წინააღმდეგ? კვიქრობ, თქვენი გადაზიანება მეგრული-ენის განმარტებად გამოიწვია. ის, სად ვლინდება ის უარყოფითი, მიხეზობრივი ვესვები, რის შესხებ, წერილის თავში ავღნიშნე. ჩემი განწყობა კი სრულიად განსხვავებული არის თქვენის, სადაც გულით შეკვედად ჩვენი წინარე ისტორიის სამართლებრივ წარმოჩენას, რომლის ფესვები უდაოდ დაუსაბამოა...
3. პორი - რომელიც განმარტებული მაჯას ძალმარტულ ენაზე, რაც ნიშ-

4. არაგვი, რასაც თქვენ „ავტორის“ ანუ ჩემს შეირ საეჭვო ასხნად თვლით, რომ არაგვი არ არის ძველ მეგრული სახელწოდება და რომ ის არ ნიშნავს, როგორც ავტორი განხარაზება, (ანუ მე) „შეგმება“-ს (შეტაკებას, შეჯახებას, რომლის გასაბათოდებლად მოგაჭავთ პროფ. ზ. ჭუმბურიძის შეირ არაგვის შესახებ გამოთქმული ვარაუდი: „არაგვი რამდენიმე მდინარის სახელია: ფასანაურიდან ერთის იორი და შავი არაგვი, ქვემოთ კი მას უერთდება არაგვი“. წინათ არაგვი ერქავა მდ. თერგვს, ამორმ ფიქრობენ, რომ შესაძლოა არაგვი ქველად საერთოდ მდინარეს ნიშნავდა“. პროფ. ჭუმბუმბურიძე როგორც ხედავთ არ ადასტურებს არაფერს, პირიქით ძალიან ზომიერად ეკიდება აღნიშნულ ტოპონიმს და მხოლოდ თავის ვარაუდს
